

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Jose Mari Arbelaiz Arozena

*Hondarribia,
Gipuzkoa
(1932-2023)*

Aurkibidea

Biografia

Biteri eskolaren ondoko etxe batean jaioa, guraso biak Hondarribiakoak zituen, baserritarrak. Aitak tranbiako bideak konpontzen egiten zuen lana, eta gero Ibargoi enpresan ibili zen peoi, Irunen. Hiru senide ziren. Jose Mari Biterira joaten zen eskolara. Gaztetxo zela Kosta auzora joan ziren bizitzera. Mugarrieta baserrian ere igaro zuen urtebete, osabarekin behizain, eta gero kordelantegian hasi zen lanean. Soldaduska egin artean igeltsero peoi ere ibili zen. Ondoren, Coloniales janaribiltegian banaketa egiten jardun zuen. Emazteak eta biek arropa-denda jarri zuen Irunen, eta hantxe eman zituen azken urteak. Hondarribiako pilota-eskolaren sortzaileetako bat da. Kanturako zaletasuna du. Irunera ezkondu zen, eta bi seme-alaba izan zituzten.

Zintak

HON-021

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2011-07-20
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Idoia

HON-022

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2011-07-20
- **Iraupena:** 61 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Gurasoak baserritarrak, kalera ezkonduak

- **Erref:** HON-021/002
- **Iraupena:** 0:01:57. **Hasi:** 00:00:31. **Bukatu:** 00:02:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Biteri eskolaren ondoko etxean jaioa, tranbiaren kotxeren ondoan. Frontoi zaharra. Ama Etxanea baserrikoa zen eta aita Martitxenea baserrikoa. Kalera ezkondu ziren; aita tranbian egiten zuen lana.

2. Aitak tranbia bideak konpontzen zituen

- **Erref:** HON-021/004
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 00:02:42. **Bukatu:** 00:05:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak
- Lanbideak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Aitak tranbia bideak konpontzen zituen. Irun-Hondarribia. Tranbia kendu zutenean, Irunen hasi zen lanean, obretan. Tranbiaren ibilbidea. Tranbiaren erremolkea, berdurak eramateko.

3. Mutikotan karramarroak harrapatzen

- **Erref:** HON-021/005
- **Iraupena:** 0:04:21. **Hasi:** 00:05:18. **Bukatu:** 00:09:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak

Laburpena:

<p>Hondarribiko erriberak: aireportua den tokian dena baratzeak ziren. Igeri egitera eta karramarroak harrapatzera joaten ziren. Plaiaundi. Igeri egiten non ikasi zuen, kolpera. Hondartzara joateko ohiturarik ez zegoen. Karramarroak nolakoak ziren.</p>

4. Almeja biltzaileak eta gabarrariak

- **Erref:** HON-021/006
- **Iraupena:** 0:03:40. **Hasi:** 00:09:39. **Bukatu:** 00:13:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak
- Itsasoa » Arrantza motak » Gabarrantza

Laburpena:

Makilak jartzen zituzten, amuekin, baina ez zuten arrantza egiten. Adinekoek bai. Lupiak eta izokinak. Almeja biltzaileak. Dena dragatu zuten, eta horrela bukatu ziren almejak. Gabarrarien lana: hondarra eramatea. Amuten eta Santa Engrazian husten zituzten gabarrak. Obretarako erabiltzen zuten hondarra.

5. Txoritan, erriberan

- **Erref:** HON-021/007
- **Iraupena:** 0:04:15. **Hasi:** 00:13:19. **Bukatu:** 00:17:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Natura » Fauna » Hegaztiak

Laburpena:

Txori asko ibiltzen ziren erriberan, eskopetarekin. Euria egiten zuenean, ehizara ateratzen ziren. Tiragomarekin, erreklamoan eta sarearekin. Txori motak: hegaberak, ahateak, giroi-erreala...

6. Txoritan, jaizkibelen

- **Erref:** HON-021/008
- **Iraupena:** 0:03:15. **Hasi:** 00:17:34. **Bukatu:** 00:20:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Natura » Fauna » Hegaztiak

Laburpena:

Usoak. Jaizkibel erre zenekoa. Birigarroak eta oilagorrak. 70 birigarro harrapatu zituenekoa kontatzen du. Saldu egiten zituzten. Txori txikitan ez da ibili.

7. Frontoi zaharrean pilotan

- **Erref:** HON-021/012
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:23:31. **Bukatu:** 00:24:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

<p>Atano III. ikusi zuenekoa; hiru pilotariren kontra partida jokatu eta irabazi zuen. Pilotarien izenak. Frontoi zaharrean ibiltzen ziren pilotan, mutikotan.</p>

Transkripzioa

-Ari ziñen esaten Atano hirugarrena...

-A, hori, hori ikusi dutela frontoi hortan... Bo, frontoi zaharra zen.

-Hirun kontra...

-Hirun kontra irabazi zuen orduan.

-Ta zer zien, hiru hoiek herrikuak?

-Bat ez, bat Nafarroa etorriya zen, izena ere badakit harena:

Gaztelurrutia. Gaztelurrutia. Ta beste bat Hondarribikua zen, Ventura. Eta bestia ez dakit Zoilo ez ote zan. Seguru ez dakit biño uste dut Zoilo. Bi Hondarribikuk zien ta bat Nafarra. Biño Nafarra bastante ona zen e!, Atzelari ona zen e! Ta ba... Harek hiru jartzen zien, bat iskin batian, bestia erdian ta bestia atzian; bat zokuan, zabalian, ta atzian. Pero nada...Eiten zun tanto nahi zun tokian. Ta geo, hola, jaitan ta etortzen zien. Ta geo gu han aritzen giñen /aitzen giñen/, mutil koskorak, beste afizioik ez, ordun ez zegoen futbolic, ez ginen aritzen ordun futbolic; neri ez zin gustatzen futbola. Ez zin gustatzen zertik futbolic egur asko ematen da elkarrerit ta...

-Ta pelotan zu ondo moldatzen ziñen?

-Bueno, lagun artian bai biñon geo denborakin, hamasei urte arte ya, ikusi nuen pues hortatik ez nuela /enula/ deus'e itekorik, ez? Zertik hor dotiek behar die, lehenbixiko gauza behar da ya gorputza ta golpia, ta dena behar da.

8. 13 urterekin behizain, 14rekin kordelak egitera

- **Erref:** HON-021/014
- **Iraupena:** 0:04:11. **Hasi:** 00:27:06. **Bukatu:** 00:31:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Biteri ondolik amaren baserrira joan ziren bizitzera, eta gero Kosta auzora. Ezkondu arte bizi izan zen han. Mugarrieta baserrian zituzten osabak; 13 urterekin behizain joan zen hara, urtebeterako. Ondoren kordeleria batean hasi zen lanean, Hondarribian, Garcia anaiekin; sokak, arrantzarako. Juanito Alonso futbol jokalaria.

9. Igeltsero lanetan, soldadu joan arte

- **Erref:** HON-021/015
- **Iraupena:** 0:02:39. **Hasi:** 00:31:17. **Bukatu:** 00:33:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak

Laburpena:

Igeltsero peoi hasi zen, Joakin Manterolarekin. Soldadu joan arte ibili zen han. Tresnak. Sabaia nola egiten zituzten. Igeltsua. Bueltan, ez zen lanik.

10. Coloniales janari biltegian lanean

- **Erref:** HON-021/016
- **Iraupena:** 0:02:51. **Hasi:** 00:33:56. **Bukatu:** 00:36:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Coloniales janari dendan hasi zen lanean, biltegian. Bizikletarekin egiten zuen banaketa hasieran, gerora furgonetan eta kamioiarekin. Lan gogorra zen, pisu handiekin ibiltzen ziren.

11. Biterin eskolan I

- **Erref:** HON-021/018
- **Iraupena:** 0:05:25. **Hasi:** 00:38:40. **Bukatu:** 00:44:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Biterin ibili zen eskolan. Bigarren mailan 5.000 pezetako saria eman zioten. Don Jose Berenguer eta Don Regino maisuak. Erdaraz ez zekien hasi zenean. Neska-mutilak aparte; señoita Pepita. Zigorak. Maisuak esne bila bidaltzen zuen.

12. Biterin eskolan II

- **Erref:** HON-021/019
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 00:44:05. **Bukatu:** 00:46:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

<p>Ez da gerrarekin asko akordatzeko. Tunel batera joan ziren ezkutatzera. Eskolan Cara al Sol kantatu behar izaten zuten. Ez zioten euskaraz egitea galarazi.</p>

13. Pilotan eta igelak harrapatzen

- **Erref:** HON-021/020
- **Iraupena:** 0:04:31. **Hasi:** 00:46:06. **Bukatu:** 00:50:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Jolastorduan pilotan aritzen ziren frontoi zaharrear. Merche dendan erosten zituzten pilotak. Kanikak. Igelak harrapatzeko tresna; igel hankak jateko goxoak ziren.

14. Diru gutxi eta gose handia

- **Erref:** HON-021/021
- **Iraupena:** 0:03:43. **Hasi:** 00:50:37. **Bukatu:** 00:54:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Gose garaia zen. Aitak 10 pezeta irabazten zituen. Ama berdurak saltzera joaten zen Irunera. Ogia lapurtzen. Baserri handietan hobeto ibiltzen ziren. Taloak. Aitak txekor bat hazi eta hiltzen zuen urtero.</p>

15. Errazionamendua eta eskasia

- **Erref:** HON-021/022
- **Iraupena:** 0:04:02. **Hasi:** 00:54:20. **Bukatu:** 00:58:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

<p>Errazionamendua. Ogia. Sardina-zaharrak eta potajea. Lehengusu arrantzaleek arraina ematen zioten aitari. Pagarik ez zieten ematen, eta erregetako oparirik ere ez zuten. Oinetakoak. Neguan ere alpargatekin.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-03-02

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com